

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1975/105

Karar Sayısı:1975/122

Karar Günü:6/5/1975

Resmi Gazete tarih/sayı:7.8.1975/15319

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme: Gaziantep Birinci Ağır Ceza Mahkemesi.

İtirazın konusu: 15/5/1974 günlü, 1803 sayılı "Cumhuriyetin 50 nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında Kanun"un 2. maddesinin (B) bendinin Türk Ceza Kanununun 213. maddesi yönünden iptali istemidir.

I - OLAY:

"Görevi kötüye kullanmak, rüşvet almak, resmî evrakta sahtekârlık, hizmet sebebiyle güveni kötüye kullanmak ve zimmet suçlarından sanık 3 kişi hakkında açılmış olan kamu davası üzerine Nizip Sorgu Hâkimliğince yapılan ilk soruşturma sonunda: Sanıklardan yalnızca biri için resmî evrakta sahtekârlık ve zimmet suçundan ötürü son soruşturma açılmasına; dava konusu öteki suçlar - görevi kötüye kullanmak, rüşvet almak, hizmet sebebiyle görevi kötüye kullanmak yönünden ise üç sanığın da yargılanmasına yer olmadığına 16/3/1973 gününde 8/5 sayı altında karar verilmiş, ancak; sözü geçen kararın, dava konusu kimi suçlardan ötürü sanıkların yargılanmasına yer olmadığına ilişkin bölümü Asliye Ceza Hâkimi tarafından onanmamıştır. Bu nedenle, Nizip Sorgu Hâkimliğince yukarıda anılan suçlar yönünden de son soruşturma açılmasına 17/3/1975 gününde karar verilmiştir. Davaya bakmakla görevli Gaziantep Birinci Ağır Ceza Mahkemesi, yargılamasına, bu ek kararnameyi temel tutmuş ve 11/4/1975 günlü duruşmada, C. Savcısının düşüncesine uygun olarak 1803 sayılı Af Yasasının 2. maddesinin (B) bendinin, Türk Ceza Kanununun 213. maddesi açısından iptal edilmesi istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

II - İLK İNCELEME:

Anayasa Mahkemesi, İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında;

Gaziantep Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin 11/4/1975 günlü gerekçeli kararı ve ekleri, konu ile ilgili öteki metinler okunduktan sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanıklara yükletilen yukarıda yazılı suçlar açısından Nizip Sorgu Hâkimliğince yürütülen ilk soruşturmada elde edilen sonuçlar, 16/3/1973 gününde 8/5 sayı altında karara bağlanmış bulunmaktadır. Sorgu Hâkimliğinin sözü edilen kararnamesi bir bölüm suç yönünden son soruşma açılmasını, öteki bölüm suçlar ve bu arada itiraz konusu yapılan Türk Ceza Kanununun 213. maddesi kapsamına giren "rüşvet almak" suçu yönünden ise yargılamaya yer olmadığını içermektedir. Karar tarihine göre, yargılamaya yer olmadığı yolundaki kararın geçerli sayılması için Asliye Ceza Hâkiminin onamasına gerek yoktur. Gerçekten, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 124. maddesinin "Cumhuriyet Müddeiumumisinin tevkif talebine karşı maznunun mevkuf olmayarak tahkikatının icrasına ve tevkif ve tevkifin istirdadına ve kefaletle salıvermeye ve muhakemenin men'ine dair Sorgu hâkimi tarafından verilecek kararlar mensup olduğu Asliye Mahkemesi reisi veya hâkiminin tasdiğiyle tekemmül eder." hükmünü taşıyan ikinci fıkrası, 15/3/1973 günü yürürlüğe giren 1696 sayılı Yasa ile kaldırılmış bulunmaktadır.

İlk soruşturmadaki yargılama, genel yargılamanın özelliklerini de taşır. Bu özelliklerden en belirginini, hâkimin yasal nedenler dışında kararını değiştirememesidir. Ceza Muhakemeleri Usulü

Esas Sayısı:1975/105
Karar Sayısı:1975/122

Kanununda 1696 sayılı Yasa ile yapılan değişikliklerden sonra, yargılamaya yer olmadığı yolunda Sorgu Hâkimliğince verilecek karara karşı, adı geçen Usul Kanununun 203. maddesi çevresinde olağan "acele itiraz"ı 343. maddesi çevresinde de olağanüstü "yazılı emir" kanun yolları açık tutulmuştur. Aynı Kanunun, yargılamaya yer olmadığı yolundaki kararın kesinleşmesinden sonra yeni olgu ve kanıtların ortaya çıkması halinde tekrar kamu davası açılabilceğini öngören 204. maddesi hükmü de saklıdır.

İtiraz yoluna başvuran Mahkemede yürütölmekte olan son soruşturmaya temel tutulan Nizip Sorgu Hâkimliğinin 17/3/1973 günlü, 8/5 sayılı "Ek kararı" yukarıda belirtilen kanun yolları prosedürü işletilerek almış değildir. Gerçekten, ilk kararın yargılamaya yer olmadığına ilişkin bölümünün Asliye Ceza Hâkimi tarafından onanmaması nedeniyle ek kararname düzenlendiği karar yerinde açıkça belirtilmiştir.

Açıklanan bu maddi ve hukukî olgular önünde, itiraz konusu Türk Ceza Kanununun 213. maddesi kapsamına giren rüşvet almak suçundan ötürü sanıkların yargılanmasına yer olmadığına ilişkin Nizip Sorgu Hâkimliğinin 16/3/1973 günlü kararı kesinleşmiş bulunmaktadır. Yasanın yürürlükten kaldırılmış olan bir hükmüne dayanılarak verilen ek karar, ilk kararın kesinleşen yönlerini ortadan kaldıracak nitelikte değildir. Bu bakımdan, itiraz yoluna başvuran Mahkemenin elinde yöntemine uygun biçimde açılmış bir dava yok demektir.

O halde, istemin, 22/4/1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 27. maddesinin acık hükmüne göre, Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

Nihat O. Akçakayalıoğlu bu görüşe katılmamıştır.

III- SONUÇ:

15/5/1974 günlü, 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendine, Türk Ceza Kanununun 213. maddesi açısından yöneltilen itirazın., Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine, Nihat O. Akçakayalıoğlu'nun karşıoyuyla ve oyçokluğuyla;

6/5/1975 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye	Üye
Muhittin Taylan	Kâni Vrana	İhsan Ecemiş	Ahmet Akar
Üye	Üye	Üye	Üye
Halit ZARBUN	Ziya Önel	Abdullah Üner	Ahmet Koçak
Üye	Üye	Üye	Üye
Şekip Çopuroęlu	Lütfi Ömerbaş	Hasan Gürsel	Ahmet Salih Çebi

Esas Sayısı:1975/105
Karar Sayısı:1975/122

Üye
Adil Esmer

Üye
Nihat O.
Akçakayalıođlu

Üye
Ahmet H. Boyacıođlu

KARŞIOY YAZISI

İtirazcı Mahkemenin başvurusu, elinde usulüne göre açılmış bir dava olmadığı gerekçesi ile reddedilmiştir. Oysa, ki:

17/3/1973 günlü yeni kararnamesi ile sorgu hâkimi, T. Ceza Kanununun 213. maddesi veçhile yargılanmak üzere, sanığı Ağır Ceza Mahkemesine sevk etmiş bulunmaktadır. Doğru veya yanlış, sanığın yargılanmasına neden olarak bir kararname ve bununla bir dava ortaya konmuştur. Var olan bu davanın Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 253. maddesi uyarınca (kendi özel sebebine göre verilebilecek yargılamanın durdurulması kararı dışında) bir hükme bağlanması anılan madde ile getirilmiş kural gereğidir.

Olayda, davanın varlığı değil, daha önce yargılamanın önlenmesini hedeflemiş sorgu hâkimi kararnamesi karşısında (sanığın cezalandırılmasına olanak bulunmadığı için) iptalini istediğı ceza hükmünü Mahkemenin uygulama durumunda olup olmadığı tartışılabilirdi.

İtirazın, Mahkeme elinde dava bulunmadığı görüşüyle reddine açıklanan nedenlerle karşıyım.

Üye
Nihat O.
Akçakayalıođlu